

บทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการจัดการองค์การกับการเยียวยาสังคมใน
ภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19

THE ROLE OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY IN ORGANIZATIONAL MANAGEMENT
AND SOCIAL REMEDIES IN THE OUTBREAK OF THE COVID-19

พระครูธรรมศุท (สุทธิพนธ์ สุทธิวชิโร),
นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล, ว่าที่ร้อยตรีหญิงวาริณี โสภาร
Phrakhrudhammakut Suttipot Sutdhivajano,
Naparat Kitirattanamongkol, Warinee Sopajorn

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
Suttipod555@gmail.com

Received 19 December 2022; Revised 15 March 2022; Accepted 20 March 2022.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการช่วยเหลือชุมชนช่วงภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 2) ศึกษาการจัดการองค์การของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 3) เสนอแนวทางการส่งเสริมบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการเยียวยาสังคมในช่วงภาวะวิกฤต เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มผู้รับบริจาคสิ่งของ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้บริจาคสิ่งของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการช่วยเหลือชุมชนช่วงภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 ภาพรวมทั้ง 10 ด้าน มีความแตกต่างกัน คือ สภาพความคาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.55 ในขณะที่สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 4.49 และผลการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้บริหาร บุคลากรและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในต่อบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการจัดการองค์การกับการเยียวยาสังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 พบว่า 1) บทบาทของมหาวิทยาลัยฯ ที่สำคัญประกอบด้วย มีการระดมทุนช่วยเหลือ ช่วยในการประสานงานและรับบริจาคสิ่งของ ประชาสัมพันธ์และกำหนดวันเวลาให้ประชาชนเข้ารับมอบสิ่งของ และการจัดเตรียมสถานที่กองอำนวยการโครงการ 2) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยดำเนินงานเพื่อสนองพระดำริเจ้าพระคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในการตั้ง “กองทุนบรรเทา covid-19” และ 3) มีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการของมหาวิทยาลัยฯ ในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติให้เน้นการจัดลำดับความสำคัญ การวางแผนล่วงหน้า การสื่อสารอย่างชัดเจน การแบ่งงาน และการเรียนรู้และปรับปรุงจากผลการปฏิบัติงานเดิม

คำสำคัญ : บทบาทมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ; การเยียวยาสังคม ; ภาวะวิกฤตโควิด-19

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the role of Mahamakut Buddhist University in helping communities during the COVID-19 pandemic crisis 2) to study the organizational management of Mahamakut Buddhist University during the COVID-19 pandemic crisis 3) to propose guidelines for promoting the role of Mahamakut Buddhist University in social ameliorating on the crisis. This research is a mixed method research which surveys data from a group of people who come to receive things, workers and donors and the sample population used was 380 people. The statistics employed was percentage, mean and standard deviation.

The data analysis showed that the role of Mahamakut Buddhist University in helping communities during the COVID-19 pandemic crisis appeared in overall, 10 aspects were different, namely, the expectation condition was at the highest level, 4.55%, while the current condition was at a high level, 4.49%, and in-depth interview results that gains from executives, personnel and operational staff involved in the role of Mahamakut Buddhist University. The organizational management and social ameliorating during the COVID-19 pandemic crisis. The important role of Mahamakut Buddhist University is 1) Fundraising to assist in coordination and announce accepting donations, then public relations and set a date and time for people to receive items and the preparation of the location of the Project Administrative Division. 2) Mahamakut Buddhist University responded to His Holiness Somdej PhraAriyawongsakatayan Patriarch Sakolmahasangkaraparinayok's orders in setting up a fund namely, "Covid-19 Relief Fund". 3) The recommendations on the operation of the university in terms of policy and practice are focusing on prioritizing, planning ahead, clearly communication, division of duties and learning and improving from previous performance.

Keywords : Role of Mahamakut Buddhist University : Social ameliorating : Covid-19 crisis

บทนำ

หลายครั้งที่โลกมนุษย์ต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตต่าง ๆ มาตั้งแต่ยุคโบราณมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการเกิดภาวะวิกฤตแต่ละครั้งมวลมนุษยชาติต้องพบกับความสูญเสียต่าง ๆ มากมาย ทั้งที่คาดการณ์และไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า เนื่องจากการเกิดภาวะวิกฤตสามารถทำให้เกิดผลเสียหายอย่างรวดเร็วและรุนแรงต่อชีวิต

ทรัพย์สินของบุคคล ตลอดจนผลกระทบต่อชื่อเสียง และการประกอบกิจการต่าง ๆ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในระยะยาวขององค์กรและสินค้า ซึ่งอาจเกิดจากธรรมชาติและฝีมือมนุษย์ (ประสิทธิ์ การกลาง, 2552) ดังนั้น การเกิดภาวะวิกฤตจึงส่งผลกระทบต่อองค์การอย่างที่ไม่มีการคาดการณ์ล่วงหน้ามาก่อน ทำให้ต้องใช้การตัดสินใจในระยะเวลาเพียงสั้น ๆ หรือเป็นการเฉพาหน้า เพื่อเป็นการบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นในเวลานั้น ๆ โดยที่ (มาร์แชล โกลด์สมิธ, 2551) กล่าวว่า “ทุกสถานการณ์ในภาวะวิกฤตนั้น มาพร้อมกับภาวะฉุกเฉินจริยธรรม การประชาสัมพันธ์ กฎหมาย การสื่อสาร หรือการดำเนินงาน”

เหตุการณ์หลายเหตุการณ์ที่ทำให้โลกตกอยู่ในภาวะวิกฤต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเศรษฐกิจ การเมือง สงคราม ภัยพิบัติทั้งจากฝีมือมนุษย์และจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โรคระบาด และยังอีกหลาย ๆ เรื่องที่เกิดขึ้นมา จนกระทั่งเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เหตุการณ์วิกฤตเพิ่มความเสี่ยงและมีลักษณะที่คาดเดาได้ยากมากยิ่งขึ้น จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงระบบโลกทั้งระบบก็ว่าได้ แต่สิ่งที่ผ่านมาเป็นได้ทั้งบทเรียนและการเตรียมตัวของหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับโลก และระดับประเทศ

การเกิดโรคระบาดโควิด-19 ในช่วงต้นปี ค.ศ. 2020 หรือ พ.ศ. 2563 ถือเป็นเหตุการณ์ที่ทำลายสถิติปัญหาของมวลมนุษยชาติอีกครั้งท่ามกลางการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจที่เจริญเติบโต การจัดการภาครัฐที่ปรับเปลี่ยนไป หน่วยงานภาครัฐหันกลับมาเพิ่มนโยบายด้านการเยียวยาประชาชนมากขึ้น ประกอบกับพระดำริของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีพระดำริให้วัดทั่วประเทศจัดตั้งโรงทานช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากในสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2563 ด้วยวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนคู่กับสังคมไทยมานับแต่โบราณตราบนานัปการ วัดไม่แต่เป็นที่พำนักของพระภิกษุสามเณร แต่ยังเป็นสถานสาธารณสงเคราะห์ของชุมชนด้วย จึงสมควรให้วัดที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะอนุเคราะห์ประชาชนผู้ประสบความยากลำบาก ดำเนินภารกิจตามบทบาทหน้าที่ที่ดำรงอยู่นับแต่อดีตกาล (สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2563) โดยทรงมีพระบัญชาโปรดให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พิจารณาสั่งการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติให้ประสานงานกับวัดทั่วราชอาณาจักรที่มีศักยภาพเพียงพอจัดตั้งโรงทานดังกล่าว

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ในฐานะมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา เป็นสถานศึกษาของพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ที่มีจุดมุ่งหมายหนึ่งเพื่อให้ภิกษุสามเณรมีความรู้และความสามารถในการบำเพ็ญประโยชน์แก่ประชาชน จึงประสงค์สนองพระดำริเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ซึ่งทรงดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัย ในการเสริมสร้างสังคมให้เข้มแข็งและบรรเทาความทุกข์ยาก อันเป็นการปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาอย่างหนึ่ง และได้ดำเนินการร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนเปิดรับบริจาคเพื่อตั้งเป็นทุนสำหรับจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคและอุปกรณ์ป้องกันทางสาธารณสุข สำหรับการมอบสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งการดำเนินการลักษณะดังกล่าวมีการดำเนินการมาตลอดระยะเวลา 2 เดือน โดยมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร ทำให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือเยียวยาและลดภาระไปได้ระยะหนึ่ง

ด้วยระยะเวลาในการดำเนินงานมีไม่มากนัก กระบวนการทำงานและสั่งการที่เป็นไปตามระบบส่งผลต่อการทำงานของบุคลากรและการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ แต่เนื่องจากเป็นเหตุการณ์เฉพาหน้าเพื่อ

สนองพระดำริ หน่วยงานจึงต้องเร่งดำเนินงานกันอย่างเร่งด่วน และไม่ได้คำนึงถึงแผนระยะยาวในการหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นภายหลังสิ้นสุดโครงการ ซึ่งไม่ต่างจากการกระทำตามนโยบายของหน่วยงานภาครัฐที่ผ่านมา ที่ขาดการติดตามและประเมินผลโครงการที่ชัดเจน และไม่มีการประเมินสถานการณ์ภาวะวิกฤตว่าจะมีระยะเวลานานเพียงใด รวมถึงผลกระทบจากการคงอยู่ของภาวะวิกฤตนั้น การดูแลด้านสาธารณสุข รูปแบบและวิธีการจัดการให้มีการเยียวยาอาจเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดทำให้หลายโครงการที่ดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการตามจำนวนงบประมาณ แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่แท้จริงได้ ประกอบกับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่ยังขาดองค์ความรู้เรื่องของการระบาดของโรคเพิ่มมากขึ้นได้ หากไม่มีการจัดการพื้นที่และสภาวะแวดล้อมให้เหมาะสม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงกระบวนการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในช่วงเกิดภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ต่อการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน เพื่อให้ทราบถึงผลของการดำเนินการและนำไปสู่แนวทางการเตรียมความพร้อมในอนาคต

บททวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อทบทวนแนวคิดทฤษฎีในการนำศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

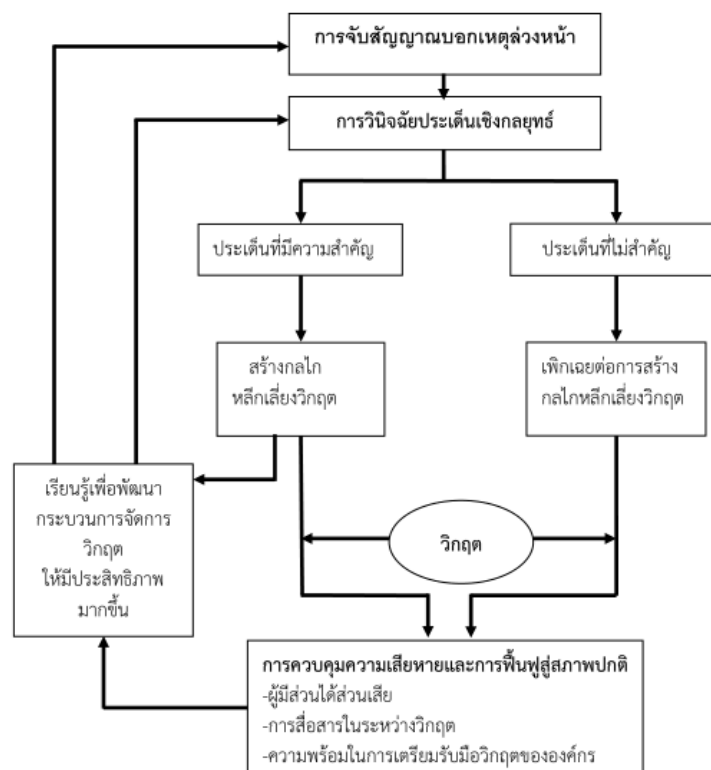
องค์ความรู้เกี่ยวกับเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronaviruses) เชื้อก่อโรค : เชื้อไวรัสโคโรนา (CoVs) เป็นไวรัสชนิดอาร์เอ็นเอสายเดี่ยว (single stranded RNA virus) ใน Family Coronaviridae มีรายงานการพบเชื้อมาตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1965 ระบาดวิทยาของเชื้อ : เชื้อไวรัสโคโรนา (CoVs) พบได้ทั่วโลก โดยในเขตอบอุ่น (temperate climates) มักพบเชื้อโคโรนาไวรัสในช่วงฤดูหนาวและฤดูใบไม้ผลิ การติดเชื้อโคโรนาไวรัสอาจทำให้เกิดอาการในระบบทางเดินหายใจส่วนบนได้ถึงร้อยละ 35 และสัดส่วนของโรคใช้หวัดที่เกิดจากเชื้อโคโรนาไวรัสอาจสูงถึงร้อยละ 15 อาจ การติดเชื้อพบได้ในทุกกลุ่มอายุ ระยะฟักตัวของโรค : โดยเฉลี่ยประมาณ 2 วัน (อาจมีระยะฟักตัวนานถึง 3 – 4 วัน) สำหรับโรคซาร์สอาจใช้ระยะฟักตัว 4 – 7 วัน (อาจนานถึง 10 – 14 วัน) วิธีการแพร่โรค : แพร่กระจายเชื้อจากการสัมผัส (Contact) กับสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจ หรือแพร่กระจายเชื้อจากฝอยละอองน้ำมูก น้ำลาย (Droplet) จากผู้ป่วยที่มีเชื้อโดยการ ไอ หรือจาม การป้องกัน : - ออกกำลังกายสม่ำเสมอและพักผ่อนให้เพียงพอ ไม่คลุกคลีใกล้ชิดกับผู้ป่วย แนะนำให้ผู้ป่วยใส่หน้ากากอนามัย ปิดปากปิดจมูกเวลา ไอ หรือจาม ควรล้างมือบ่อย ๆ ด้วยน้ำและสบู่ (สมาคมโรคติดเชื้อในเด็กแห่งประเทศไทย, 2563) ซึ่งเกิดการแพร่ระบาดในวันสิ้นปีพุทธศักราช 2562 (ค.ศ.2019) จากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน องค์การอนามัยโลก (WHO) ยืนยันว่า มีการติดต่อของเชื้อโรคโคโรนาไวรัสชนิดใหม่นี้สามารถแพร่จากคนสู่คนและส่งผลให้ผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อเสียชีวิตได้

ซึ่งประเทศไทยนับเป็นประเทศแรก ๆ ที่พบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 (COVID-19) ทั้งนี้การรับมือเพื่อเอาชนะกับการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในด้านการบริหารจัดการต่าง ๆ อย่างเร่งด่วน มีแบ่งกลุ่มผู้ป่วย Covid-19 ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์สอบสวนโรค (Patients under investigation) ผู้ป่วยเข้าข่าย (Probable) ผู้ป่วยยืนยัน (Confirmed) และผู้ป่วยติดเชื้อไม่มีอาการ (Asymptomatic infection) ตลอดจนการลดปริมาณผู้ป่วยเรื้อรัง

มาตรการการเข้าเยี่ยม การป้องกันตนเอง การเว้นระยะห่างทางสังคม และการเตรียมความพร้อมและการรับมือจากสถานการณ์ข้างต้น ถือเป็นความท้าทายสำหรับองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะบริหารจัดการให้ผ่านพ้นสถานการณ์การแพร่ระบาดดังกล่าว

แนวคิดการจัดการวิกฤตเชิงบูรณาการ (Integrated Crisis Management Approach)

อธิบายได้ว่า องค์กรไม่ควรมองว่าการจัดการกับวิกฤตเป็นเพียงขั้นตอนของการจัดการเพื่อควบคุมความเสียหายที่เกิดขึ้นจากวิกฤตให้เหลือน้อยที่สุด แต่องค์กรควรมองไปที่ความพยายาม แนวคิดเบื้องต้นของการจัดการภาวะวิกฤตที่เป็นแนวคิดเกี่ยวกับวงจรชีวิตของภาวะวิกฤต (Crisis Life Cycle) มีแบ่งการจัดการภาวะวิกฤตออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้ (Coombs W. Timothy อ้างใน ปรีดีเปรม ชัยกิจ, 2561 : 123) ประกอบด้วย 1) ช่วงก่อนการเกิดภาวะวิกฤต (Pre-Crisis) 2) ช่วงเกิดเหตุการณ์ภาวะวิกฤต (Crisis Event) และ 3) ช่วงหลังเหตุการณ์ภาวะวิกฤต (Post-Crisis) โดยรวมขององค์กรในการจัดการกับวิกฤตในลักษณะของการป้องกันหลีกเลี่ยงก่อนวิกฤตจะเกิดขึ้น (ชาตรี ปรีดานันท์สุข, 2556) โดยการจัดการวิกฤต 3 ขั้นตอนและกระบวนการจัดการวิกฤต 5 ระยะ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แนวคิดการจัดการวิกฤตเชิงบูรณาการ ที่มา: ชาตรี ปรีดานันท์สุข, 2556

การจัดการภาวะวิกฤตจำเป็นต้องมีผู้นำองค์กรที่มีทั้งความรู้ความสามารถ มีข้อมูลเพียงพอที่จะใช้ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา และที่สำคัญบุคลากรภายในองค์กรต้องให้ความร่วมมือและพยายามสร้างความร่วมมือ ช่วยเหลือในส่วนที่ตัวเองรับผิดชอบ เพื่อไม่ให้เกิดภาระขององค์กร และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาไปพร้อม ๆ กัน ในปัจจุบันการบริหารงานองค์กรตามการบริหารงานแนวใหม่จะพบว่า นอกจากการวางแผนการ

จัดการเชิงกลยุทธ์แล้ว เรื่องของการบริหารความเสี่ยงในแผนงานโครงการที่หน่วยงานจะดำเนินการจำเป็นที่จะต้องดำเนินการไปควบคู่กัน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเยียวยา

การเยียวยา เป็นกลุ่มคำที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางทั้งในวงการวิชาการ วิชาชีพและวงการปฏิบัติงานในหลายสาขา ภายหลังจากการมีสถานการณ์ก่อการร้าย สถานการณ์ภัยพิบัติ หรือสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง (ประณีต ส่งวัฒนา และคณะ, 2560) การเยียวยาไว้ว่า การเยียวยาเป็นการรักษาผู้ป่วยให้หายจากโรค บำบัดโรคให้หายหรือลดลง (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2553) กล่าวได้ว่า ลักษณะการเยียวยา ในมิติของการบำบัดรักษา ที่อธิบายไว้ข้างต้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การเยียวยาในลักษณะนี้ จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบหลากหลายด้านร่วมกัน เพื่อเป็นการหนุนเสริม หรือส่งเสริมให้การบำบัดรักษานั้นเป็นไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ความสัมพันธ์ของบุคคล ทั้งทาง ร่างกาย จิตใจ และสังคม ล้วนมีความเกี่ยวข้องกันอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

ทฤษฎีระบบ มักจะให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจกับความซับซ้อนของปัญหาและการช่วยเหลือ วันทนีย์ วาสิกสิน และคณะ (2543) ที่แบ่งทฤษฎีระบบออกเป็นระบบ คือ

1) ระบบผู้รับบริการ (Client system) คือ บุคคลกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการได้รับการเปลี่ยนแปลง หรือดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไข พัฒนาหรือฟื้นฟูสภาพ อาจจะเป็นรายบุคคล กลุ่ม หรือชุมชน

2) ระบบผู้ให้บริการ (Change agent system) คือ ผู้ช่วยเหลือ หรือนักสังคมสงเคราะห์ และอาจรวมถึงวิชาชีพอื่น ๆ ซึ่งเป็นผู้ทำงานกับระบบต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อช่วยให้ระบบผู้รับบริการบรรเทาปัญหา

3) ระบบแห่งปัญหา (Target system) คือ ระบบที่งานสังคมสงเคราะห์ต้องการเปลี่ยนแปลง เพราะถือว่าทำให้ผู้รับบริการมีอุปสรรคในการดำเนินชีวิต หรือทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมได้ สาเหตุของการเกิดระบบของปัญหา

4) ระบบการดำเนินการ (Action system) คือ ระบบผู้ให้บริการ ผู้ใช้บริการ และระบบแห่งปัญหากระบวนการดำเนินการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแบบแผน

5) ระบบสถานะแวดล้อม (Supra system) คือ โครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจการเมือง การปกครอง ที่มีความสัมพันธ์กับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมรวมทั้งเทคโนโลยี สิ่งที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน และสามารถทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคแก่ระบบผู้ให้บริการ

แนวคิดการเยียวยาด้วยแนวพุทธ เป็นการดูแลแบบองค์รวมโดยใช้กระบวนการบูรณาการแนวคิดทางศาสนา สอดประสานเข้ากับแนวคิดทางสุขภาพ ภายใต้แนวคิดที่ว่า “จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว” เป็นการเชื่อมโยงให้เห็นและตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างจิตกับกายว่าไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เมื่อใดกายป่วย จิตใจก็ป่วยไปด้วย (ดร.ณิ ร่ำรวย และคณะ, 2561) ความเสื่อมถอยและการสูญเสียชีวิตหนึ่ง ย่อมเป็นความสูญเสียที่ส่งผลต่อหลายชีวิต อย่างมีนัยสำคัญยิ่ง (Parkes CM, 1986) จากข้อสรุปนี้ มีการศึกษาจำนวน

มากแสดงให้เห็นว่า การเสียชีวิตของบุคคลอื่นเป็นที่รักส่งผลกระทบต่อความทุกข์ทรมาน ทั้งทางจิตใจและร่างกาย อย่างรุนแรง บางคนถึงกับล้มป่วย และบางคนถึงแก่ความตาย ในสภาวะของการสูญเสีย

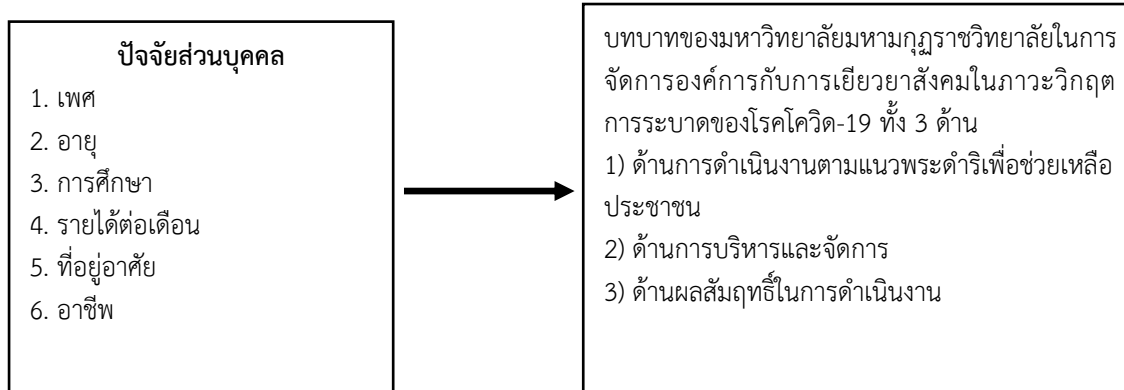
การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเยียวยาและพัฒนาจิตใจมนุษย์ การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเยียวยาและพัฒนาจิตใจมนุษย์ ที่มีชื่อเรียกว่า จิตวิทยาแนวพุทธ เป็นแนวคิดที่วางรากฐานอยู่บนแก่นคำสอนของพุทธธรรม อันได้แก่ อริยสัจสี่ ปฏิจจสมุปบาท และไตรลักษณ์ หลักธรรมเหล่านี้ล้วนมุ่งหมายที่จะสอนให้บุคคลเข้าใจถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติของสรรพสิ่ง โดยครอบคลุมคำสอนของพระพุทธเจ้าว่าด้วยสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาจิตใจมนุษย์ไว้อย่างชัดเจน

กล่าวได้ว่า แนวทางสำคัญในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ต้องเริ่มต้นจากตัวเราเอง วิธีการช่วยเหลือแนวภวนาสอนว่า เราจะสามารถทำประโยชน์ต่อคนอื่นได้ จำเป็นต้องจัดการกับความสับสน ความไม่มั่นใจ การขาดความชัดเจน และความกลัวความเจ็บปวดของเราออกเสียก่อน เพื่อที่จะช่วยเหลือผู้อื่นได้ การเริ่มต้นจัดการตนเองเป็นหลักสำคัญของ “จิตบำบัดแนวภวนา” ซึ่งบางครั้งการช่วยเหลือผู้อื่น อาจไม่ใช่คำแนะนำ การปลอบโยน หรือความเห็นอกเห็นใจ แต่เป็นเพียงการ “อยู่” เคียงข้างผู้เป็นทุกข์หรือเดือดร้อนเท่านั้น ความเจ็บป่วยเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สร้างความทุกข์ทรมานแก่ผู้ป่วยและผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะที่เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด มีขอบเขตความรับผิดชอบในการดูแลผู้ป่วย จึงทำให้ทั้งผู้ป่วยและญาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการช่วยเหลือชุมชนช่วงภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19
2. เพื่อศึกษาการจัดการองค์การของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการเยียวยาสังคมในช่วงภาวะวิกฤต

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย เชิงคุณภาพ (Qualitative method) โดยการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย และการสังเกตการณ์ แบบมีส่วนร่วม ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบโดยตรง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 5 รูป/คน บุคลากรระดับหัวหน้างาน จำนวน 5 รูป/คน และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ จำนวน 5 รูป/คน คือ และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวตัวอย่างคือประชาชนที่เข้ารับเครื่องอุปโภคบริโภค จำนวน 380 คน

เครื่องมือในการวิจัยใช้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ต่อเดือน การศึกษา ที่อยู่อาศัย อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการจัดการองค์การกับการเยียวยาสังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19

ตอนที่ 3 เป็นการสัมภาษณ์ประเด็นคำถามเพื่อศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการจัดการองค์การกับการเยียวยาสังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด - 19

และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended) จำนวน 3 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ด้านการดำเนินงานตามแนวพระดำริเพื่อช่วยเหลือประชาชน

ตอนที่ 2 ด้านการบริหารและจัดการ

ตอนที่ 3 ด้านผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาครบถ้วนทั้งหมด 352 ชุด วิเคราะห์ประมวลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และคำนวณค่าสถิติต่างๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์โดยการแปลความหมายของคะแนนที่เป็นตัวเลขให้อยู่ในลักษณะของการอธิบายเป็นแบบสอบถามชนิด Rating Scale 5 ระดับ ตลอดจนการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และบันทึกภาคสนาม มาวิเคราะห์เนื้อหาและเรียบเรียงประเด็นให้เป็นไปตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา ในด้านการดำเนินงานตามแนวพระดำริเพื่อช่วยเหลือประชาชน ด้านการบริหารและจัดการ และด้านผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน

ผลการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประชาชนผู้ได้รับการเยียวยาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 74.72 มีอายุอยู่ในระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 22.16 มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า

5,000 บาท จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 58.24 มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 86.93 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่ห้องเช่า หอพัก จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 42.33 ทั้งนี้อาชีพรับจ้างทั่วไป เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 และสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 5 รูป/คน บุคลากรระดับ หัวหน้างาน จำนวน 5 รูป/คน และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ จำนวน 5 รูป/คน

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการจัดการองค์การกับการเยียวยาสังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อคิด คติธรรมในการดำรงชีวิตต่อไปในช่วงสถานการณ์โรคระบาด (COVID-19) และคุณภาพของสิ่งของที่ได้รับมีคุณภาพดี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์ให้ทราบข่าวสารการแจกของจากโรงพยาบาล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเดินทางมารับของจากโรงพยาบาลหาแหล่งที่ตั้งโรงพยาบาลได้ง่าย และมีรถสาธารณะวิ่งผ่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการจัดการองค์การกับการเยียวยาสังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบข่าวสารการแจกของจากโรงพยาบาลทุกครั้ง และด้านการจัดลำดับการรับของที่เหมาะสม ไม่มีการแซงคิว มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อคิด คติธรรมในการดำรงชีวิตต่อไปในช่วงสถานการณ์โรคระบาด (COVID-19) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ระยะเวลาในการแจกของไม่นานเกินไป มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

4. ผลวิเคราะห์บทบาทเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการจัดการองค์การกับการเยียวยาสังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19

4.1 ด้านการดำเนินงานตามแนวพระดำริเพื่อช่วยเหลือประชาชน 1) ผู้บริหารงานตามแนวพระดำริได้ มีการวางแผนในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์พระราชปฏิญาณโกศล ผศ.ดร. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ลงนามในคำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่ 402/2563 ลงวันที่ 20 เมษายน 2563 เรื่องการจัดตั้งและกำกับดูแลศูนย์ประสานภารกิจตามพระราชดำริตามที่เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีพระดำริให้จัดตั้งโรงพยาบาล เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 2) การดำเนินงานตามแนวพระดำริสามารถช่วยเหลือประชาชนให้ผ่านพ้นวิกฤตไปได้ โรงพยาบาลตามพระดำริสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยได้จัดตั้งโรงพยาบาลขึ้นในวันจันทร์ที่ 27 เมษายน 2563 โดยมีสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ เลขานุการสมเด็จพระสังฆราช อุปนายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นประธานในพิธีมอบเครื่องอุปโภคบริโภค และอุปกรณ์ป้องกันทางสาธารณสุขในสถานการณ์โรคระบาด covid-19 ณ อาคารธรรมสถาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยมี พระราชปฏิญาณโกศล ผศ.ดร. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และคณะผู้บริหารเจ้าหน้าที่และภาคเอกชน ผู้ช่วยสนับสนุนกิจกรรมมอบเครื่องอุปโภคบริโภค

4.2 ด้านการบริหารและการจัดการ 1) การกำหนดแนวทางในการบริหารและการจัดการให้ประชาชนได้ได้รับความช่วยเหลือ การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยพระราชบัญญัติโกศล ผศ.ดร. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ลงนามออกอากาศมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2563 เรื่อง สำนักในพระเมตตาที่คุณและขอเชิญชวนสาธุชนร่วมสมทบทุน หรือบริจาคเครื่องอุปโภคบริโภค ตามศรัทธาเพื่อบรรเทาความทุกข์ยากแก่ประชาชน ได้ขอประทานกราบเรียน สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า เลขานุการสมเด็จพระสังฆราช นำความกราบทูลทูลทูลฝ่าพระบาทและขอรับ พระเมตตาเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ประชาชนและบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่นั้น โรงทานมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล ได้ทำการมอบถุงยังชีพอันประกอบไปด้วยเครื่องอุปโภคบริโภค ในทุกวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 16:00 น ถึง 17:00 น ณ อาคารธรรมสถาน ตั้งแต่วันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 มีประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน เดินทางมารับสิ่งของยังชีพเพิ่มจากวันแรกเป็นวันละประมาณ 500 รายต่อวัน รวมแล้วประมาณ 7,400 ราย ทั้งนี้ได้นำไปมอบให้แก่ผู้ประสบทุกข์ยาก ที่ไม่มีโอกาสเข้ามารับมอบที่มหาวิทยาลัย โดยมอบหมายให้ 7 วิทยาเขต 3 วิทยาลัย ทั่วประเทศ 2) ในการบริหารและการจัดการให้ความช่วยเหลือประชาชนจากวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ ในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยได้มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ตั้งแต่การลงนามในคำสั่งเพื่อมอบหมายงานให้แก่บุคลากรในมหาวิทยาลัยได้แบ่งบทบาทหน้าที่กันอย่างเป็นระบบ ปัญหาและอุปสรรคย่อมมีเกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมดาของผู้ปฏิบัติงาน

4.3 ด้านผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน 1) ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานตามแนวพระดำริประสบผลสำเร็จ และอะไรที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน จากจุดเริ่มต้นของการกำเนิดโรงทานตามพระราชดำริ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประกอบด้วย

1.1 แนวพระดำริ และการให้คติธรรม ปลุกจิตใจของผู้ดำเนินงานให้มีความกระตือรือร้น มีจิตเมตตา สร้างพลังใจ ปลุกพลังบวก และพร้อมเสียสละให้กับสมาชิกในสังคมที่ได้รับความเดือดร้อน ดังเช่น

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้ประทานพระคติธรรมเป็นกำลังใจในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ความว่า

“ไม่มีชีวิตใดประสบแต่ความเกษมสุข ปราศจากทุกข์ภัยไปได้ตลอด

เมื่อเกิดมาแล้วจึงจำเป็นต้องชวนชวาลสังสมสติและปัญญา

สำหรับเป็นอนุกรมบำบัดความทุกข์อยู่ทุกเมื่อ

เพื่อให้สมกับที่ดำรงอัตภาพแห่งมนุษย์ ผู้มีศักยภาพต่อการพัฒนา ” (เมตตาธรรมพิสุทธ์, 2563)

ท่ามกลางสถานการณ์โรคระบาด ซึ่งก่อให้เกิดความหวาดหวั่นกันทั่วหน้า ทุกคนมีหน้าที่แสวงหาหนทางเพิ่มพูนสติและปัญญา พร้อมทั้งแบ่งปันหยิบยื่นให้แก่เพื่อนร่วมสังคม อย่าปล่อยให้ความกลัวภัย และความหดหู่ ท้อถอย คุกคามเข้าบั่นทอนความเข้มแข็งของจิตใจ ในอันที่จะอดทนพากเพียรเสียสละและสมัครสามัคคี มีธรรมะภาวนิตบหนึ่งพระพุทธานุภาพซึ่งน้อมนำมาเตือนใจในยามนี้ว่า

“ เมื่อถึงยามคับขันประชาชนต้องการผู้กล้าหาญ

*เมื่อถึงคราวปรึชษางาน ต้องการผู้ที่ไม่พูดพาล่ำม
ยามมีข่าวน้ำต้องการพูดเป็นที่ ยามเกิดปัญหา ต้องการบัณฑิต ” (เมตตธรรมพิสุทธิ์, 2563)*

ทุกท่านจงเป็นผู้กล้าหาญ ที่จะรับความดีด้านเห็นแก่ตัวความเคยตัวและความไม่ระมัดระวัง ของจ
เป็นผู้ที่ไม่พูดพาล่ำม โดยปราศจากสาระ ก่อความร้ายฉิบหายขึ้น ในยามที่สังคมต้องการสาระคำปรึกษาหารือ
และกำลังใจจงประพุดตื้นเป็นบัณฑิตผู้รักษาจิตใจของตน ให้ปลอดจากโลกภายนอกใจเป็นผู้ฉลาดศึกษา
ค้นคว้าวางแผนชี้แนะและลงมือทำ 1.2) การบริการจัดการของมหาวิทยาลัย โดย พระราชบัญญัติ 402/2563 ลงวันที่ 20 เมษายน 2563 เรื่องการจัดตั้งและกำกับ
ดูแลศูนย์ประสานภารกิจตามพระราชดำริ 1.3) บริหารจัดการของหน่วยงานย่อยภายในมหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย ประกอบด้วย ฝ่ายคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ บุคลากร ของมหาวิทยาลัย 1.4) การบริการจัดการ
ระหว่างมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายภายนอกสถาบัน อาทิเช่น
หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน รวมถึงผู้มีจิตศรัทธาในพระพุทธศาสนา

2) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีศักยภาพในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือประชาชนใน
ภาวะวิกฤต ประกอบด้วย 2.1) ทรัพยากรด้านทุนทรัพย์ ดังจะเห็นได้จากการเปิดบัญชีระดมทุนทรัพย์เพื่อ
ช่วยเหลือผู้ที่ประสบภัย โดยมีคำสั่งมอบหมายให้คณะกรรมการ มีอำนาจและมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกในการ
ดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชดำริของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกล
มหาสังฆปริณายก 2.2) ทรัพยากรด้านบุคคล เห็นได้จากการประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายภายในและ
ภายนอกมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และภาคีทางสังคมทั้งเชิงระบบโครงสร้างการปกครอง และระบบ
ทางสังคมเชิงเกื้อหนุน

3) แนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในที่ทำงานควรประกอบไปด้วยหลักการดังต่อไปนี้ 3.1)
จัดลำดับความสำคัญ เริ่มต้นการทำงานด้วยการสร้าง ‘to-do list (รายการต้องทำ)’ ด้วยการเขียนรายการของ
งานที่จำเป็นต้องทำให้เสร็จเสียก่อน และหารายละเอียดว่าต้องทำอะไรเมื่อใด และจัดลำดับงานตาม
ความสำคัญ 3.2) วางแผนล่วงหน้า เก็บปฏิทินของโครงการที่รับผิดชอบในครั้งนี้ไว้ และจดบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้น
เป็นประจำ ตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีการวางแผนโครงการไว้ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ 3.3) สื่อสารอย่างชัดเจน การ
สื่อสารกันผู้ให้บริการและผู้มารับบริการรวมถึงเครือข่ายที่ร่วมงาน ควรมีความชัดเจน ทั้ง วัน เวลา สถานที่
3.4) การแบ่งงาน การแบ่งบทบาทการบริหารจัดการงานเป็นส่วนอย่างชัดเจน มีการมอบหมายงานวางภาระ
งานหน้าที่ 3.5) เรียนรู้และปรับปรุง การเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานนั้นเป็นสิ่งที่ค่อนข้างท้าทาย
เพราะไม่ใช่แค่การทำงานที่ไม่มีวันสิ้นสุดหรือพยายามทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการจัดการองค์การกับการ
เยียวยาสังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 เรียงลำดับตามคำร้อยละที่สูงสุดเมื่อวิเคราะห์ตาม
สภาพปัจจุบันของประชาชนผู้ได้รับการเยียวยาจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการจัดการองค์การ

กับการเยียวยาสังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์จากจำนวนร้อยละ พบว่า ด้านคุณภาพของสิ่งของที่ได้รับมีคุณภาพดี ประชาชนผู้ได้รับการเยียวยาส่วนใหญ่มีความพอใจต่อสภาพปัจจุบันในระดับมากที่สุด ร้อยละ 43.47 เป็นด้านที่มีค่าร้อยละสูงที่สุดในขณะที่ ด้านได้ข้อคิด คติธรรมในการดำรงชีวิตต่อไปในช่วงสถานการณ์โรคระบาด (COVID - 19) ประชาชนผู้ได้รับการเยียวยาส่วนใหญ่มีความพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 38.93 จะเห็นได้ว่า ทั้งสภาพความคาดหวัง และสภาพปัจจุบัน บทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการเยียวยาสังคมช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นี้ มีค่าร้อยละอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ การได้เข้ามาฟังพระธรรมเทศนาจากภิกษุสงฆ์โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด- 19 เป็นสิ่งที่มนุษย์โดยทั่วไปต้องการได้รับฟังข้อคิด คติธรรม ในการดำรงชีวิตต่อไปในช่วงสถานการณ์โรคระบาด (COVID-19) เพื่อตอบสนองตนเองในการหาที่พึ่งและยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัย จิตภา วิเชียรบุญญานนท์ และคณะ (2562) ในประเด็นการประยุกต์ใช้หลักพุทธจิตวิทยาในการเยียวยาและฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัย และมีสถานการณ์ที่คล้ายกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน

2. สภาพที่คาดหวังของบทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการจัดการองค์การกับการเยียวยาสังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 เรียงลำดับตามค่าร้อยละที่สูงที่สุด เมื่อวิเคราะห์สภาพความคาดหวังของประชาชนผู้ได้รับการเยียวยาจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการจัดการองค์การกับการเยียวยาสังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์จากจำนวนร้อยละ พบว่า ด้านได้ข้อคิด คติธรรมในการดำรงชีวิตต่อไปในช่วงสถานการณ์โรคระบาด (COVID - 19) ประชาชนผู้ได้รับการเยียวยาส่วนใหญ่มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ร้อยละ 47.45 เป็นด้านที่มีค่าร้อยละสูงที่สุด สอดคล้องกับ แนวคิดการเยียวยาสังคมด้วยแนวพุทธ โดยการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเยียวยาและพัฒนาจิตใจมนุษย์ ที่มีชื่อเรียกว่า จิตวิทยาแนวพุทธ ดังที่ นภาพัทธ์ งามบุษบงโสภิน (2563) ที่มีการสรุปในผลงานวิชาการว่าด้วยสังคมไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจชาวพุทธจึงได้ศึกษาและปฏิบัติตามคำสอน จนเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทย พระพุทธศาสนาจึงมีบทบาทและมีความกลมกลืนในการดำเนินชีวิตของคนไทย ดังนั้น ในสถานการณ์เช่นนี้ พระธรรมคำสอนจึงเปรียบเหมือนที่พึ่งพึ่งทางใจให้กับชาวไทยยามเมื่อประสบกับปัญหาต่าง ๆ ด้วยเหตุที่พระพุทธศาสนาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่คนไทยสามารถนำพระธรรมคำสอนมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ในการปรับตัวปรับใจกับความเครียดที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์สถานการณ์โควิด 19 และสอดคล้องกับ จิตภา วิเชียรบุญญานนท์ และคณะ (2562) ในประเด็นการประยุกต์ใช้หลักพุทธจิตวิทยาในการเยียวยาและฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัย ซึ่งมีสถานการณ์ที่คล้ายกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน

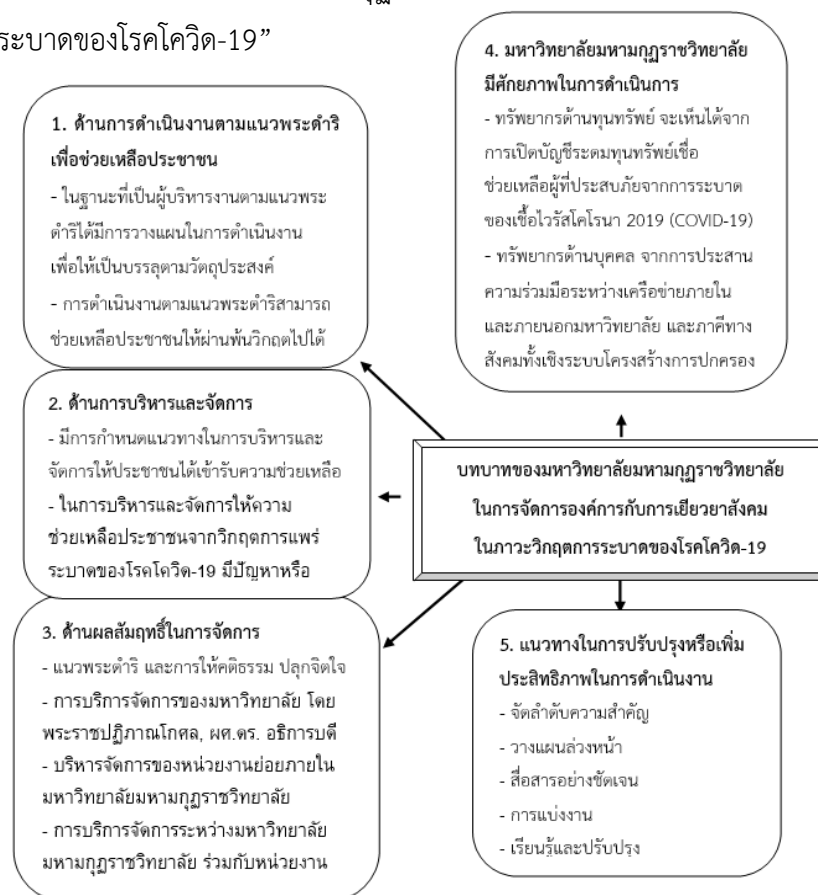
3. บทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการในการจัดการองค์การกับการเยียวยาสังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 ด้านการดำเนินงานตามแนวพระดำริเพื่อช่วยเหลือประชาชน 1) ผู้บริหารงานตามแนวพระดำริได้มีการวางแผนในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์พระราชปณิธาน โสภณ ศศ.ดร. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ลงนามในคำสั่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ 402/2563 ลงวันที่ 20 เมษายน 2563 เรื่องการจัดตั้งและกำกับดูแลศูนย์ประสานภารกิจตามพระราชดำริ

ตามที่เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีพระดำริให้จัดตั้ง
 โรงทาน 2) การดำเนินงานตามแนวพระดำริสามารถช่วยเหลือประชาชนให้ผ่านพ้นวิกฤตไปได้ โรงทานตามพระ
 ดำริสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ส่วนด้านการบริหารจัดการ 1)
 การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยพระราชบัญญัติ ๒๕๖๓, ผศ.ดร. อธิการบดี
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ลงนามออกอากาศมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ 24
 เมษายน พ.ศ. 2563 เรื่อง สำนักในพระเมตตาที่คุ้นและขอเชิญชวนสาธุชนร่วมสมทบทุน หรือบริจาคเครื่อง
 อุปโภคบริโภค ตามศรัทธาเพื่อบรรเทาความทุกข์ยากแก่ประชาชน 2) ในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยได้มีการ
 กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ตั้งแต่การลงนามในคำสั่งเพื่อมอบหมายงานให้แก่บุคลากรใน
 มหาวิทยาลัยได้แบ่งบทบาทหน้าที่กันอย่างเป็นระบบ

ด้านผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน 1) จากจุดเริ่มต้นของการกำเนิดโรงทานตามพระราชดำริ สมเด็จพระ
 อริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก 2) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีศักยภาพ
 ในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือประชาชนในภาวะวิกฤตมากขึ้นเรื่อยๆ ศักยภาพในการดำเนินงานในที่นี้
 หมายถึง ทรัพยากรต่าง ๆ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 3) มีแนวทางในการปรับปรุงหรือเพิ่ม
 ประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการให้ความช่วยเหลือประชาชนในภาวะวิกฤตที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
 แนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพ

สรุปองค์ความรู้

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการจัดการองค์การกับการเยียวยา
 สังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19”

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ระดับ คือ ข้อเสนอแนะระดับนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ รวมถึงข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

แนวทางในการปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการให้ความช่วยเหลือประชาชนในภาวะวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ควรประกอบไปด้วยหลักการดังต่อไปนี้ 1) จัดลำดับความสำคัญ 2) วางแผนล่วงหน้า 3) สื่อสารอย่างชัดเจน 4) แบ่งงาน และ 5) เรียนรู้และปรับปรุง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการวิจัยควรพิจารณาประเด็นต่าง ๆ และนำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ มาศึกษาวิเคราะห์และปรับปรุงให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในการดำเนินการในครั้งต่อไปหน่วยงานจะต้องนำข้อเสนอแนะของผู้ประสบปัญหาที่ให้ไว้มาพิจารณาและปรับปรุงการให้บริการในลักษณะดังกล่าวต่อไป

References

- Chatree Preeda Anantasuk. (2013). Change the perspective of crisis management with an integrated crisis management concept. *Business Administration Journal Economics and Communication*, 8(1), pp. 27-38.
- Darunee Ruea and Suchon Prawatdee. (2018). Developing a mental healing model according to the Buddhist way of A woman who has suffered the loss of a loved one. *Journal of the Mahachulalongkornrajavidyalaya*, 4(1), pages 144-147.
- Goldsmith, M. (2008). Preparing Your Company for a Crisis. Retrived from: <https://hbr.org/2008/09/preparing-yourcompany-for-a-crisis>
- Mettathamphisut. (2020). Mettathamphisut Royal projects Somdej PhraAriyawongsagatanyan Patriarch Sakolmahasangkhaparinayok and the role of Thai Sangha in the situation of COVID-19. Retrieved July 20, 2021 from <https://online.pubhtml5.com/yxcv/pajz/#p=3>.
- Office of the Royal Thai Council. (2010). Radio script of the program "Know Rak Thai" broadcast on the Radio Station of Thailand on June 23, 2010. Retrieved from: <https://1th.me/kxHOf>
- Patriarch Sakolmaha Sangkhaparinayok. (2020). Post duday : “The Patriarch” gave the idea for the temple to set up an almshouse to help the victims of the COVID-19 crisis.

- Parkes CM., Bereavement: Studies of grief in adult life, 2nd ed., (NY: Tavistock Publications; 1986), pp. 27-8, Form <https://1th.me/ARQbP>
- Pediatric Infectious Disease Association of Thailand (2020). Knowledge about corona virus. Coronaviruses). Retrieved July 21, 2020, from <https://www.pidst.or.th/A215.html>.
- Pridiprem Chaikit. (2018). Crisis Management on Social Media of Mobile Network Operator Company. Journal of Public Relations and Advertising. Vol. 11, No. 1 (Jan.-Jun. 2018), pages 121-139 -- 1906-2230.
- Prasit Karklang. (2009). Lecture documents of Damrong Rajanuphap Institute.
- PraNeeti Songwatana, Kansunapas Banphit, Wattana Phromphet, Worasit Sornsriwichai and Suchira Wichaidit. (2017). The Project: Experience of Remedies and Health Outcomes of Disaster Remedies. From human hands under the context of Thai Buddhist and Muslim cultural society. Research Project Report, Prince of Songkla University.
- Sarun Makruoddi. (2020). Mettathamphisut: Project according to the idea. Somdej Phra Ariyawongsakatayan (AmphromhaSangha) SomdejPhraAriyawongsakatayan Patriarch Sakolmahasangkapharinayok's and the role of Thai monks in the situation of COVID-19. Kanpre Press Company Limited: Nakhon Pathom.
- Wantanee Wasikasin et al. (2000). General knowledge of social welfare and social work. Bangkok: Thammasat University.

